

Vierde quickscan transitie AWBZ

Uitstel AWBZ-transitie leidt lokaal niet tot afstel

Den Haag maakt een pas op de plaats, maar elders in het land gaat de voorbereiding van de transitie gewoon door. Dat is de belangrijkste conclusie uit onze vierde quickscan, waarvoor we onze leden dit voorjaar hebben bevraagd. Het aanbod aan begeleidingsactiviteiten voor kwetsbare groepen blijkt behoorlijk verbreed.

Den Haag vertraagt de decentralisatie...

Door de kabinetscrisis is de transitie AWBZ-begeleiding vertraagd. Den Haag heeft de plannen om voor nieuwe doelgroepen per 1 januari 2013 met de transitie te beginnen in de ijskast gezet. Uit het nieuwe regeerakkoord moet straks blijken óf en wannéer de transitie zal ingaan. Waarschijnlijkheid wordt het januari 2014, voor alle aanvragen.

... maar lokaal gaat de transitie gewoon door

Voor de vierde quickscan hebben we 519 leden aangeschreven, van wie er 121 meededen. Met 23,3% was de respons iets kleiner dan bij de derde scan (26%), maar nog steeds representatief. Meer leden hebben sinds de vorige scan zicht gekregen op het aantal mensen dat het zonder CIZ-indicatie voor AWBZ-begeleiding moet doen (van 25% naar 33%). En dat is niet de enige verschuiving. De overheveling van AWBZ naar Wmo krijgt in steeds meer gemeenten gestalte, constateerden we al na de derde quickscan. Die trend zet door, zo blijkt uit deze vierde scan. 'Heeft uw gemeente plannen hoe zij met deze transitie te werk gaat?' vroegen we. Nu beantwoordde bijna 69% die vraag bevestigend (was 46%). Van hen is bovendien ruim 78% betrokken bij de planvorming (was 50%).

Steeds meer activiteiten voor ouderen

Anno 2012 doet ruim de helft (55,4%) van de responderende organisaties aan begeleidingsactiviteiten en dagopvang voor kwetsbare doelgroepen. Het aanbod groeit flink en soms zelfs spectaculair. In cijfers:

	2011	2012
specifieke activering in dagopvang	18%	34%
ondersteuning bij zelfstandig wonen	33%	45%
ondersteuning door vrijwilligers	41%	72%
ondersteuning van mantelzorgers	30%	51%
(reguliere) ontmoetingsgroepen	32%	72%
anders	22%	37%

Opvallend: het aantal organisaties dat activiteiten uitvoert is licht gedaald (van 62% naar 55%), maar het aanbod van die organisaties is aanzienlijk verbreed. Daarbij gaat het jaarlijks ook om flinke aantallen deelnemers: 40-60 (28%), 60-100 (21%) en meer dan 100 (25%).

Vooral het percentage organisaties met dagactiviteiten voor ouderen is flink gestegen: van 47% naar maar liefst 80%. Verder is er aanbod voor verstandelijk gehandicapten (33%), lichamelijk

gehandicapten (21%), psychiatrie (31%) en jeugdpsychiatrie (9%). Hoe al die activiteiten vanaf 1 januari 2014 gefinancierd moeten worden is echter voor een meerderheid (58%) niet duidelijk.

Tip: let op de toegang tot de Wmo!

Door het uitstel van de transitie kunnen W&MD-aanbieders extra alert zijn op hoe de toegang tot de Wmo voor de begeleiding geregeld gaat worden. Uit de quickscan blijkt echter dat 62% van de gemeenten hier nog niet mee bezig is. Slechts 9% doet dat al wel. In 2013 zullen gemeente hierover besluiten moeten nemen. De toegang verloopt nu grotendeels via het Wmo-loket (73%). De Denktank AWBZ van de MOgroep gaat zich over dit vraagstuk buigen en onze leden hier nader over informeren.

Succes verzekerd?

Ook in deze vierde scan hebben we weer gevraagd naar wat er nodig is om de overheveling van AWBZ naar Wmo voorspoedig te laten verlopen. Ook daar een paar interessante verschuivingen. Cruciaal blijkt nu de regierol van de gemeente bij de lokale samenwerking, terwijl ook het belang van professionalisering op het gebied van kwetsbare groepen tweemaal zo hoog wordt aangeslagen.

	2011	2012
duidelijk onderscheid welzijn en zorg	64%	30%
sterke regierol gemeente bij samenwerking	56%	82%
deskundigheidsbevordering	32%	68%

Andere succesfactoren die respondenten noemen:

- 'Het creëren van een makelaarsfunctie via het welzijnswerk, die vraag en aanbod bij elkaar brengt.'
- 'De ontschotting van subsidiegeld, bij zowel de gemeentelijke, provinciale en landelijke overheid.'
- 'Vermindering van het aantal aanbieders. Concurrentiemodellen maken ketensamenwerking bijna onmogelijk, dus liever werken als partners. Uniforme eisen qua kwaliteit en governance. Heldere financierings- en verantwoordingsafspraken.'

Rapport Bartels

Tot slot kijken we ook nog even naar het brede onderzoek dat we bureau Bartels hebben laten doen naar alle drie de transities. Daarin kwam ook de transitie AWBZ-begeleiding uitgebreid aan de orde. Driekwart van de 85 geraadpleegde instellingen geeft aan dat ze deze kansrijk vinden om een nieuw werkterrein te 'ontginnen'. Wel is lokaal vaak nog erg onduidelijk hoe gemeenten de transitie vorm gaan geven, zowel inhoudelijk als financieel. Een adequate vertaling naar de praktijk vraagt nog om keuzes maken en prioriteiten stellen. Lang uitstel van de transitie kan negatief uitpakken voor de financiële positie van welzijnsondernemers die met bezuinigingen geconfronteerd worden.

Ondertussen is het leeuwendeel van de W&MD-organisaties al bezig met initiatieven om de transitie gestalte te geven. Het gaan dan vooral om overleg met gemeenten en strategische allianties. "Door zo dicht bij het vuur te blijven verwachten diverse W&MD-organisaties dat straks voor hen een rol is

weggelegd binnen het nieuw te vormen speelveld dat vanuit de AWBZ-transitie ontstaat,” aldus de opstellers van het rapport.